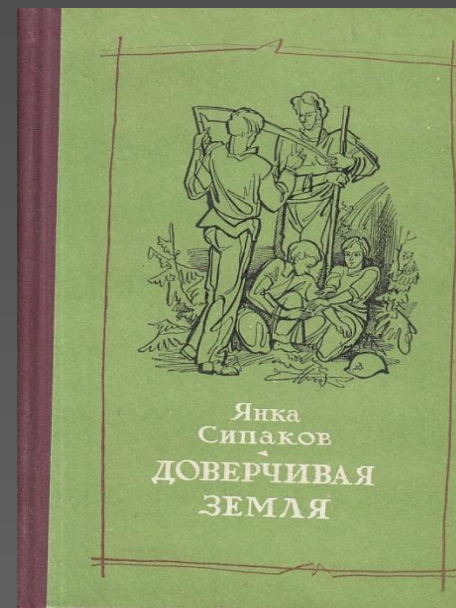


Янка Сіпакоў

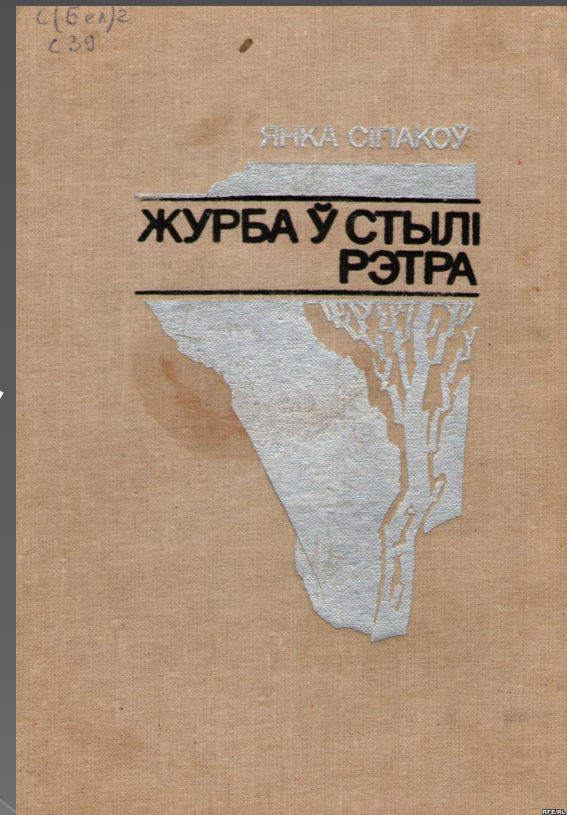
Янка Сіпакоў - яскравы прадстаўнік сучаснай беларускай літаратуры. Ён нарадзіўся ў 1936 годзе у вёсцы Зубрэвічы Аршанскага раёна Вучыўся ў Зубрэвіцкай сярэдняй школе і адначасова працаваў паштальёнам. Скончыў аддзяленне журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (1960). Працаваў у шклоўскай раённай газеце «Чырвоны барацьбіт» (1954 - 1955), у часопісе «Вожык» (1960-1973), з 1973 - загадчык аддзела мастацтва, крытыкі і бібліяграфіі часопіса «Малодосць» (з 1989 г. - адказны сакратар). Яго дзянцінства прыйшлося на гады Вялікай Айчыннай вайны і пасляваеннага ліхалецця. Разам са сваімі аднагодкамі Янка Сіпакоў адносіцца да аўтараў "філалагічнага пакалення", "дзяцей вайны", "шасцідзясятнікаў". Вялікі аўтар пакінуў пасля сябе і вершы, і баллады, і пераклады, і нарысы, і эсэ, і апавяданні. Ён шырока ўжываў розныя мастацкія сродкі, розныя памеры, уздымаў розныя тэмы. Адметныя рысы яго творчасці - уменне спалучаць абагуленае і канкрэтнае, традыцыйна-класічнае і фальклорнае, паказваць рэчы узбуйнена і каларытна.



Ранняя творчасць Янкі Сіпакова характарызуецца шчырлівай даверліваасцю і лірычнаасцю, глыбокай душэўнасцю, засяроджваецца на унутраным свеце чалавека. У зборніках паэзіі "Сонечны дождж", "Лірычны вырай", "Дзень", "З вясны ў лета" творы напоўнены святлом і сонцам, шчыраасцю і дабрынёй, юнацкай усхваляванасцю, бодем аб незабыўным, перажытым. Лепшыя творы ўвайшлі ў кнігу выбранай паэзіі "Вочы ў вочы", дзе Янка Сіпакоў "вочы ў вочы" размаўляе з Радзімай і часам, з сённяшнім і ўчорашнім днём, з прыродай і зямлёй, з сябрамі і каханай. Для стварэння цыкла паэзіі "Жанчына" Янка Сіпакоў карыстаўся санетам - адной з самых лірычных форм паэзіі. Таксама ў санетах былі ўзняты тэмы адказнасці чалавека за будучае планеты, чысціні і прыгажосці чалавечых стасункаў.



Пошукі ў прозе Янка Сіпакоў пачаў нарысамі «Акно, расчыненае ў зіму», «Па зялёную маланку», «Там, дзе Сібір», «Даверлівая зямля». У прозе мастак звяртаўся да мінулых часоў і сённяшняга дня, пісаў пра гістарычныя падзеі, набалелыя праблемы штодзённасці, марыў, разважаў, асэнсоўваў і пераасэнсоўваў адвечныя пытанні. Янка Сіпакоў карыстаўся формай вольных назіранняў, якія выліваліся ў нарысы, эсэ, апавяданні. Творчасць рознілася па змесце і па тэматыцы, былі цыклы мініяцюр, гістарычных апавяданняў, зборнікі гумарэсак, фантастычна-прыгодніцкая аповесць "Блуканне па іншасвеце", кнігі прозы «Крыло цішыні» («Кніга вёскі»), «Жанчына сярод мужчын», «Усе мы з хат», «Спадзяванне на радасць», «Пяць струн», «Сад людзей», «Журба ў стылі рэтра».



Прыродныя і экалагічныя катастрофы гэтаксама знаходзяць сваё адлюстраванне ў творчасці Янкі Сіпакова. Трагедыя землятрус у Арменіі раскрыта ў кнізе паэм у прозе "Ахвярны двор", чарнобыльскай катастрофе прысвечана паэма «Одзіум». Янка Сіпакоў успрымае чарнобыльскую бяду як несправядлівую д'ябальскую кару, звяртаецца да Усявышняга з просьбай заступіцца за Беларусь, за яе цяжкіх пакутнікаў, стаць літасцівым да іх. Паэта не пакідае надзея на непераможнасць і бясконцасць жыцця: «І ўсё ж падай, семя, но маю зняможаную зямлю! І прарастай. І спялі такую патрэбную нам зараз надзею. Бо, калі ёсць бяда, трэба, каб была і надзея».



Паэзія на гістарычную тэматыку - прыкметная частка творчасці Янкі Сіпакова. Тут не адбываецца так званай "лірызацыі" рэчаіснасці, эмоцыі і хваляванні стрымліваюцца, увага аддаецца сюжэту, падзеям, асобным дэталям, гісторыя падаецца ажыўлена, аб'ектыўна, шматгранна, параўноваючы розныя часы і паказваючы агульныя заканамернасці. Янка Сіпакоў імкнуўся ахапіць шмат падзей, выказаць сваё меркаванне аб лёсе і жыцці. З гэтай прычыны балады складаюць значную частку гістарычнай паэзіі.

Янку Сіпакова цікавіла гісторыя славянства, якая была трагічнай цягам многіх стагоддзяў. Славяне бараніліся ад чужынцаў, даказвалі свая перавагу над імі, лілася кроў. Янка Сіпакоў лічыў, што ніхто і нішто не пазбавіць славянаў іх культуры, што трэба быць патрыётам, шанавець родную мову і гісторыю. Гісторыя паўстала ў пералівах слова, у шматлікіх радках, якія не толькі распавядаюць, але і асэнсоўваюць і пераасэнсоўваюць жыццё, гістарычныя падзеі. Усё гэта ўвасобілася ў кнігу "Веча славянскіх балад".

